

Posudek diplomové práce

Vojtěch Zmek: Mělnický Sokol v milnicích českých dějin první poloviny 20. století, Praha 2024, 130 stran, diplomová práce obhájená na FF UK

V předkládané diplomové práci se Vojtěch Zmek rozhodl pokračovat v původním výzkumu mělnické tělocvičené jednoty Sokol. Navazuje tedy na bakalářskou práci v níž si téma pomyslně „ohmatal“, nicméně svůj zájem nyní posunul časově do období širšího přelomu 19. a 20. století a především dále do času meziválečného Československa. Zatímco v prvním díle zůstal ponejvíce u líčení mělnických sokolských osudů, k tématu diplomové práce se rozhodl přistoupit již „uvážlivěji“, či lépe – se zastřešující badatelskou otázkou. A za to jsem osobně rád. Zaklenujícím tématem, respektive plánem aktuálního textu je sledování tzv. velkých dějin v regionálním a místním prostoru Mělnicka a samotného města na soutoku Labe s Vltavou. Tedy jinými slovy: Jak se tzv. velké dějiny takříkajíc propsaly do místního (mělnického) prostředí?

Autorův záměr hodnotím kladně. Tímto způsobem může osvědčit potenciál regionálních dějin pro historické bádání. Velké dějiny se totiž neodehrávají někde ve vzduchoprázdnu, nýbrž dění, jež posléze možná vstupuje i na stránky učebnic a stává se součástí národního vyprávění, se *někde* děje. V lokálním prostoru na sebe přitom bere místně specifickou podobu a je neseno a současně se dotýká konkrétních aktérů. Na omezeném prostoru se tak formují svébytné zkušenosti, životní osudy, ale rovněž i každodennost se svými radostmi i strastmi, výzvami, možnostmi i úskalími a limity.

Zmíněný přelom 19. a 20. věku i několik prvních desetiletí Hobsbawmova „krátkého věku extrémů“ byl samozřejmě plný dynamických a turbulentních dějů a procesů. Vojtěch Zmek si ovšem všímá jen některých z nich. Konkrétně sleduje poslední roky existence habsburské monarchie, období první světové války a vznik nového československého státu. Pozornost nakonec zaměřil i na období soumraku meziválečné republiky v druhé půlce 30. let. V těchto exponovaných časech si všímá zmíněné každodennosti organizace a života mělnické sokolské organizace, stejně jako festivit či osudů vybraných představitelů mělnického Sokola.

Z výzkumného hlediska se autorovi potvrzuje, že Sokol byl v mělnickém prostředí významným kolektivním aktérem ovlivňujícím místní dění, s nímž se současně musel sám

popasovat a jež vytvářelo podmínky a okolnosti jeho působení a existence. Ze spolku pronárodního se přitom v průběhu času proměnil v organizaci prostátní, ba vyloženě státotvornou, jak kol. Zmek deklaruje. I v místním prostředí, v němž na sebe brala sokolská agenda samozřejmě různé podoby, tak organizace naplňovala vize Tyršova programového textu *Náš úkol, směr a cíl*.

Z obsahového i formálního hlediska mohu být s diplomovou prací Vojtěcha Zmeka v principu spokojen. Text je vystavěn na dobré znalosti místní relevantní pramenné základny, totiž archivních materiálů i tisku. Autor si předem pojmenoval cíl výzkumu. Dílo má logickou strukturu s osvětľujícím úvodem, statí i zaklenujícím závěrem. Je psáno jasně a srozumitelně. Práci zasadil do rámce regionálních dějin, byť téma tělovýchovné jednoty nabízí i další konceptuální zaštitění a inspirace. Kolegu Zmekovi však vyhovuje spíše faktograficky laděný způsob práce.

Osobně chci ocenit posun, který jsem u autora zaznamenal v porovnání s výkonem podaným v případě práce bakalářské. Jeden z mých dřívějších „bakalářských“ postřehů však stále trvá – menší míra analytické práce opřené o atraktivní koncepty moderních humanitních a sociálních věd (mimo jiné politika těla a tělesnosti, gender a role mužů a žen), byť současně jsem již výše uvedl, že autor se cítí lépe mimo „velké“ koncepty v chronologickém líčení. A to se mu zadařilo. Výsledkem je poctivá badatelská práce obohacující nejen regionální dějiny, ale i náš pohled na prolínání tzv. velkých a malých dějin.

Práci doporučuji k úspěšné obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

V Praze dne 30. května 2024

doc. PhDr. Jan Randák, Ph.D.